

ש י פ ו ט , א י ש ו ת , ו מ ז ו נ ו ת

הרב יעקב משה טוליראנו
הרב הראשי לה"א ויפו

גט שהושלש ונמסר גט אחר במקומו לענין ימי הבחנה

כידוע דעת הש"ע בסי' י"ג ס"א בגט ע"י שליח וכיוצא שהולכים אחר כתיבה ואין צריך להמתין ימי הבחנה משעת נתינה. וזוהי דעת רוב הפוסקים, הרי"ף ורמב"ם והרמב"ן והרשב"א ועוד. ורק הרא"ש חלק ע"ז וס"ל שמונין משעת נתינה וכתב שכן נוהגין בצרפת ואשכנז. ורמ"א שם כתב שכן ראוי להחמיר. והנה בנשתטית רגילים להשליש גט בבי"ד, ונותנים לבעל היתר נישואין לישא אחרת. אלא שבמקרה שהבריאה האשה משתדלים הבי"ד להשיג גט אחר מהבעל. מפני שחוששים לדעת האומרים שהגט המושלש כשהאשה שוטה לא מועיל. מטעם דכל מידי דאיהו לא מצי עביד לא משוי שליח, ע"י אריכות בזה באוצר הפוסקים ח"א דף כ"ה. ורק כשאין אפשרות להשיג גט מחדש מהבעל אז מוסרים לה הגט המושלש. והנה קרה שהבעל נתן גט אחר לאשה אחרי שהבריאה והאשה עומדת בכל תוקף שרוצה לינשא מיד ללא ימי הבחנה. בהיות שנזדמן לה זוג. ואם לא תתחתן מיד חוששת שיתבטל השידוך ולא תמצא אחר. והיא מפצירה ע"ז בבקשות ובתחנונים שבשר"א לא יכולה להמתין ימי הבחנה. באומרה שהם נפרדים זמ"ז שלש שנים. מקודם, בהיותה בבית החולים. וגם אח"כ מאז שהשליש הגט ונשא אשה אחרת.

והן אמת שבאוצר הפוסקים סי' י"ג הביא בשם משנת אליעזר שבדיעבד אם נישאה, יש לסמוך ע"ד הפוסקים הסוברים משעת כתיבה. ובשם ס' מרחשת ח"ב סי' ב' הובא מקרה כזה שנזדמן לה זיווג הגון והיא עניה ויש חשש שיתבטל השידוך שיש לסמוך על רוב הפוסקים שמונין משעת כתיבה. מכיון שהבחנה אחרי שהיתה רחוקה מבעלה זמן רב אינה אלא מדרבנן. ובשעת הדחק והכרח יש להקל ולסמוך על המתירים. ועוד כתב טעם אחר שבזמן הזה שיש חרם ר"ג לא שייך גזרה שמא יאמרו שתי נשים בחצר אחת וכו' שבגמ' גטין דף י"ח וכו' ע"ש. ולדעתי גם גדולי צרפת ואשכנז שנהגו משעת נתינה הוא רק חומרא בעלמא, ולא מדינא. הגם שמדברי הרא"ש בגטין שם לא נראה כן, אכן דברי רמ"א שכתב, "וראוי להחמיר וכן נראה לי" מורים שרק לחומרא בעלמא כתב. שאם לא כן היה צריך לומר וכן נראה לי לדון. וכיו"ב, כדרכו בכ"מ.

אלא שבנדוננו זה, יש להסתפק בדבר. מכיון שאותו הגט המושלש לא נמסר לידה. אלא גט אחר שמסר לה הבעל מחדש, כמנהג רוב בתי הדין, וא"כ אין כאן צ"ב ימי הבחנה, לא משעת כתיבה ולא משעת נתינה. ולכאורה י"ל שכיון שהגט המושלש שלא נמסר לה. הוא מטעם לחוש לדעת הסוברים שהגט שהושלש בשעת

שטותה של האשה אין להשתמש בו. ה"ז דומה למ"ש בסי' י"ג ס"ט לי"א בתרא שיש למנות מזמן הגט הראשון שיצא עליו לעז, אך באמת אינו דומה לנדון זה דהתם יצא על הגט הראשון רק לעז ולא פיסול, דבפיסול מונים מזמן הגט השני כמ"ש שם. וכאן מה שלא מסרו לה הגט המושלש, הוא משום שמדינא יש שפוסלין הגט המושלש. ועוד שם נמסר לה הגט הראשון ואח"כ יצא עליו לעז ואז מסרו לה גט אחר, אבל כאן הגט המושלש, לא נמסר לה כלל. אלא שבכ"ז יש לומר דזיל בתר טעמא. דה"ט דאזלינן משעת כתיבה. הוא משום שאינו מתיחד עמה כמ"ש בש"ע שם. ולכן בגט פסול י"ל שכשנודע לבעל שהוא פסול הלך והתיחד עמה. אבל בזה אחרי שהשליש הגט כבר הוא יודע שעומדת לגירושין ואם יתיחד עמה יהיה גט ישן ויתבטל הגט. וה"ז דומה למ"ש כל שבידו לא מחוסר מעשה. ולמ"ש כל העומד לעשות כעשוי דמי. עי' שבועות י"א. ויבמות ק"ג. והכא נמי משעה שהיא הסכימה לקבל הגט הרי ביד השליח למסור לה הגט המושלש מיד. ואם כי יש לחלק בין הנדונות, הנה כאן יש עוד לומר שהרי על יסוד הגט המושלש קיבל היתר נישואין ונשא אחרת. ואם יתיחד עם הראשונה ויבטל הגט הרי הוא עובר על חר"ג. וזה עדיף מנדון ס' מרחשת הנ"ל שאין לחוש שיאמרו שתי נשים בחצר אחת וכו'. דהכא יעבור ממש על חר"ג ולא מחזקינן ליה ברשיעא. ולכן נ"ל שגם בזה יש לסמוך בשעת הדחק כבנדוד' שהיא רדופה לינשא, כידוע דברי השבות יעקב והרבה פוס' בענין עגונה. דברדופה לינשא והיא צעירה הוי כדיעבד עיין בס' בת עמי ע"ז.

מטעם כל הנ"ל אני מסכים להתיר רק אם יסכים עמי עוד אחד מגדולי ההוראה ובפרט שנדון כזה יכול לקרות פעמים רבות.

ושלחתי לשאול לידידי הרה"ג הגדול זקן ההוראה בעירנו הגרי"צ הלוי שליט"א והודיעני שמכיון שלא נמסר הגט המושלש ליד האשה, לדעתו יש למנות רק מהגט החדש שסידר הב"ד, אם כי הוא נוהג בבית דינו למסור הגט המושלש, ולא מצריך גט חדש. אך אח"כ הלכה הנידונית וקרוביה אצל הרה"ג הגרצ"פ פרנק שליט"א, והורה לה להתיר מטעם שכתבתי לעיל, שלא התייחד עמה אחרי כתיבת הגט המושלש, ואעפ"י שלא נמסר אח"כ לידה, ולפי כל האמור הייתי מייעץ לבתי דינים של גטין שימסרו להאשה שני הגטין, בראשונה הגט המושלש, ואח"כ לסדר גט חדש, ואז בכה"ג נוכל לסמוך בשעת הדחק לחשוב משעת כתיבת הגט הראשון.